

Sygn. akt VI U 1215/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Łuczaj

Protokolant st. sekr. sąd. Marta Gackiewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017 roku w Radomiu

sprawy M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o emeryturę

na skutek odwołania M. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 27 września 2016 roku, nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. P. emeryturę z dniem (...) roku;
2. oddala odwołanie dalej idące.

SSO Jarosław Łuczaj

Sygn. akt VI U 1215/16

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 25 października 2016 roku M. P. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 27 września 2016 roku,

nr (...), odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku. W uzasadnieniu wskazał, iż nie zgadza się z decyzją organu rentowego, gdyż wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 25 kwietnia 1978 roku do 5 listopada 1998 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w L. jako kierowca ciągnika i kombajnu. Wniósł o przyznanie prawa do emerytury (odwołanie – k. 3-6).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazano, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca udowodnił ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat, nie udowodnił zaś żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy odmówił zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych okresu od 25 kwietnia 1978 roku do 5 listopada 1998 roku z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w L. na stanowisku kierowcy ciągnika, ponieważ świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 4 maja 1999 roku zawiera wady formalne. Po wydaniu decyzji wnioskodawca złożył nowe prawidłowo wypełnione świadectwo pracy w warunkach szczególnych wraz z oświadczeniem, że w spornym okresie wykonywał prace kierowcy ciągnika rolniczego zarówno w transporcie, jak i przy pracach polowych. Ponieważ wnioskodawca wykonywał także prace polowe, to nie można ich zakwalifikować do prac określonych w dziale VIII rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (odpowiedź na odwołanie – k. 7).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny i zważył, co następuje:

M. P. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna).

W dniu 23 lipca 1973 roku M. P. uzyskał uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii „T”, zaś w dniu 4 lutego 1982 roku kategorii „C”. W okresie od 25 kwietnia 1978 roku do 3 maja 1999 roku zatrudniony był w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. z/s w L. na stanowisku kierowcy ciągnikowego. Do pracy w charakterze kierowcy ciągnika odbył stosowne szkolenia, w tym w zakresie usług chemizacyjnych oraz BHP. Jako traktorzysta w okresie prac polowych, tj. od wiosny do jesieni, jeździł ciągnikiem rolniczym z różnymi maszynami rolniczymi - kosiarką, pługiem, talerzówką i zajmował się koszeniem traw, talerzowaniem, bronowaniem, oraniem, opryskiwaniem chwastów, koszeniem zboża snopowiązałką, sadzeniem ziemniaków i prasowaniem słomy. W pozostałym okresie pracował w transporcie dla (...) w G., gdzie produkowano siedzenia do samochodów. Woził wówczas węgiel, miał, koks, blachy, rury, kształtowniki, taśmy i pręty z bocznic kolejowej w G., a najczęściej w T. - do (...). Wywoził także odpady złomowe i blachy z (...). Od 5 listopada 1998 roku do końca zatrudnienia przebywał na zwolnieniu chorobowym (prawo jazdy okazane przez wnioskodawcę w toku rozprawy w dniu 12 lipca 2017 roku – zapis na płycie CD – k. 35, umowy o pracę, angaże, zaświadczenia o przeszkoleniu w zakresie usług chemizacyjnych i BHP, świadectwo pracy, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w aktach osobowych – k. 12, zeznania wnioskodawcy – zapis na płycie CD – k. 35, zeznania świadków A. M. i B. O. – zapis na płycie CD – k. 21).

W dniu 19 sierpnia 2016 roku M. P. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o przyznanie prawa do emerytury (wniosek – k. 1-4 akt ZUS).

Decyzją z dnia 27 września 2016 roku ZUS odmówił M. P. prawa do dochodzonego świadczenia. Organ przyjął za udowodniony ogólny staż ubezpieczenia w wymiarze 25 lat, w tym 20 lat, 6 miesięcy i 10 dni okresów składkowych, 1 miesiąc i 26 dni okresów nieskładkowych oraz 5 lat, 6 miesięcy i 10 dni okresów uzupełniających. Organ rentowy odmówił uznania okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych od 25 kwietnia 1978 roku do 5 listopada 1998 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w L., ponieważ w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych wykazany charakter zatrudnienia nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz z uwagi na brak wyjaśnienia jakiego rodzaju prace były wykonywane przy pomocy ciągnika (decyzja – k. 39 akt ZUS).

W związku ze złożonym przez M. P. w dniu 7 października 2016 roku nowymi dokumentami, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nadal nie zaliczył mu do pracy w warunkach szczególnych okresu od 25 kwietnia 1978 roku do 5 listopada 1998 roku na podstawie nowego świadectwa pracy wystawionego przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w L., ponieważ praca którą wykonywał nie miała charakteru stałego i nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto oprócz prac transportowych M. P. wykonywał również inne prace, w tym prace polowe, które nie są zaliczane do prac w transporcie i łączności (świadectwo pracy – k. 41 akt ZUS, oświadczenie – k. 42 akt ZUS, pismo ZUS – k. 43 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w aktach osobowych wnioskodawcy i świadków oraz aktach organu rentowego, które nie były kwestionowane przez strony, a także na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz świadków A. M. i B. O.. Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy co do jego zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. z/s w L. na stanowisku kierowcy ciągnika. Sąd nie dał zaś wiary zeznaniom wnioskodawcy i w/w świadków w zakresie w jakim twierdzili, iż M. P., z wyłączeniem krótkiego okresu na początku zatrudnienia, pracował wyłącznie w transporcie. Twierdzenia te są sprzeczne z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności dokumentacją znajdującą się w aktach osobowych wnioskodawcy. W aktach tych znajdują się zaświadczenia o ukończeniu przez M. P. kursów w zakresie usług chemizacyjnych, które to kursy nie są przydatne dla osoby pracującej wyłącznie w transporcie. Zaświadczenia takie znajdują się zaś także w aktach osobowych innych pracowników tej Spółdzielni, którzy niewątpliwie wykonywali prace polowe. Nadto w wielu angażach wskazano, iż wnioskodawca zatrudniony był w Zakładach Usług (...) ((...)), gdzie pracownicy (...) pracowali na zlecenie okolicznych rolników, wykonując różnego rodzaju prace polowe.

W angażach tych znajdują się również dopiski, że przysługuje mu dodatek za godziny efektywne w zależności od wykonywanej pracy. Zapis taki byłby bezprzedmiotowy w sytuacji, gdyby wnioskodawca wykonywał tylko jeden rodzaj prac, tj. w transporcie. W aktach osobowych wnioskodawcy znajduje się także kopia wywiadu zawodowego (nie dołączonego do akt ZUS), z którego wynika, iż M. P. wykonywał prace ciągnikiem i sprzętem towarzyszącym w godzinach od 7.00 do 15.00, w okresie zaś prac sezonowych (żniwa) do 19.00. Także w postępowaniu przed organem rentowym, już po wydaniu zaskarżonej decyzji wnioskodawca złożył oświadczenie, z którego jednoznacznie wynika, iż jego praca obejmowała transport i prace polowe, tj. koszenie traw, talerzowanie, bronowanie, oranie, opryskiwanie chwastów, koszenie zboża snopowiązałką, sadzenie ziemniaków i pracowanie słomy.

W związku z tym, że wnioskodawca urodził się po 31 grudnia 1948 roku, spór dotyczył kwestii, czy spełnia on przesłanki przyznania mu emerytury na podstawie art. 184

w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku poz. 1383), czyli czy nabył prawo do wcześniejszej emerytury dla pracowników pracujących w warunkach szczególnych.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie natomiast z ust. 2 przytoczonego wyżej artykułu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 roku przesłanki posiadania co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 roku) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 roku oraz nieprzystąpieniu do OFE lub złożeniu wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Natomiast zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Poprzez art. 184 ust. 1 przepisy art. 32 ustawy stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1949 roku. Za pracujących w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 powołanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 1 i 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zatem zastosowanie będą miały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Przepisy § 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej

15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A oraz osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik nie otrzymał wynagrodzenia lub świadczenia, w tym urlopów bezpłatnych. Okres urlopu wypoczynkowego oraz otrzymywany przez pracownika po 14 listopada 1991 roku zasiłek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy.

Bezspornym było, że w dniu (...) roku M. P. osiągnął wiek emerytalny 60 lat, udowodnił ogólny okres ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat oraz fakt, że nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Okolicznością sporną było natomiast czy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku, w szczególności czy pracował w warunkach szczególnych w czasie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. z/s w L..

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala uznać, iż w okresie od 25 kwietnia 1978 roku do 5 listopada 1998 roku, w ramach zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. z/s w L., M. P. wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Okoliczność tę Sąd ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy i świadków A. M. (zatrudnionego w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. z/s w L. w latach 1968-1999 jako mechanik-spawacz) i B. O. (zatrudnionego tam w latach 1978-1998 jako mechanik), którzy zeznali, iż wnioskodawca wykonywał w tych okresach czynności kierowcy ciągnika. Na podstawie akt osobowych wnioskodawcy, a w szczególności znajdujących się tam angaży i zaświadczeń, Sąd doszedł do przekonania, iż wnioskodawca w okresie tym wykonywał zarówno prace polowe, jak i prace w transporcie.

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd nie podziela poglądów wyrażanych w judykaturze (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2016 roku, sygn. I UK 218/15, z dnia 5 maja 2016 roku, sygn. akt III UK 132/15 i z dnia 3 grudnia 2013 roku, sygn. I UK 172/13), zgodnie z którymi wykonywanie przez kierowcę ciągnika prac innych niż transportowe, np. polowych, wyklucza zaliczenie takiego zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych, gdyż nie są to prace wymienione w wykazie A dziale VIII załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. Wskazać bowiem trzeba, iż w dotychczasowym, utrwalonym już orzecznictwie Sądu Najwyższego nie było wątpliwości, iż praca kierowcy ciągnika, także wykonującego prace polowe, jest pracą w szczególnym charakterze wymienioną w wykazie A dziale VIII pod poz. 3 załącznika do w/w rozporządzenia (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2013 roku, sygn. III UK 144/12, LEX nr 1455745).

W tym zakresie Sąd podziela również stanowisko wyrażone w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 maja 2016 roku (sygn. akt III AUa 61/16, LEX nr 2051281, z dnia 19 kwietnia 2016 roku (sygn. akt III AUa 1206/15, LEX nr 2044266) i z dnia 7 kwietnia 2016 roku (sygn. akt III AUa 1185/15, niepubl.). Jak zauważył ten Sąd oczywistym jest, że kółka rolnicze nie należały sensu stricto do sektora transportowego gospodarki, ale wskazać należy, iż pod poz. 3 działu VIII wykazu rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, poza pracą kierowców ciągników, wymienione zostały również prace kierowców kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Te zaś nie służą do transportu po drogach publicznych towarów, przedmiotów, czy produktów. Także legalna definicja zawarta w art. 2 pkt 44 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2012 roku poz. 1137 ze zm.) określa ciągnik jako pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości nie mniejszej niż 6 km/h, skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych, co wskazuje na jego podstawowe przeznaczenie wyłącznie do wykonywania prac rolniczych, a jedynie wyjątkowo pracy w transporcie (po odpowiednim przystosowaniu). Nie ulega zatem wątpliwości, że kombajny i ciągniki rolnicze są maszynami rolniczymi służącymi do prac polowych. Wymieniając te pojazdy i pracę ich kierowców w dziale transportu, prawodawca nie miał zatem zamiaru wyłączenia pracy operatorów tego sprzętu, ograniczając wyłącznie do pracy transportowej pracę w warunkach szczególnych.

Ponadto w ocenie Sądu Okręgowego przyjęcie, że tylko kierowcy ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych zatrudnieni w firmach transportowych wykonywali pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wypaczałoby sens tej regulacji, gdyż te specyficzne pojazdy wykorzystywane są przede wszystkim do określonego rodzaju prac polowych, wojskowych i ziemnych, a nie jako środek transportu, a prawodawca zestawiając w tej samej pozycji działu VIII pracę kierowców ciągników z pracami kierowców kombajnów i pojazdów gąsienicowych miał na celu uznanie tych prac za pracę w warunkach szczególnych właśnie ze względu na samo kierowanie tymi pojazdami, a nie ze względu na wykonywanie takiej pracy wyłącznie w transporcie rozumianym jako „ruch publiczny” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 1 kwietnia 2015 roku, sygn. III AUa 1842/14, LEX nr 1679889, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 sierpnia 2015 roku sygn. III AUa 1880/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 listopada 2014 roku sygn. III AUa 791/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 lutego 2013 roku, sygn. III AUa 910/12, LEX nr 1282799).

Mając na uwadze powyższe rozważania należało uznać, iż w okresie od 25 kwietnia 1978 roku do 5 listopada 1998 roku, tj. przez 20 lat, 6 miesięcy i 11 dni, jako kierowca ciągnika M. P. wykonywał prace w warunkach szczególnych wskazane w wykazie A, dział VIII, poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Spełnione zatem zostały przesłanki określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

Odnosząc się do wniosku pełnomocnika wnioskodawcy o przyznanie emerytury od dnia 19 sierpnia 2016 roku, tj. złożenia wniosku o emeryturę należy stwierdzić, że w myśl art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wniosek w przedmiotowej sprawie wpłynął do organu rentowego w dniu 19 sierpnia 2016 roku, a wiek 60 lat wnioskodawca osiągnął w dniu 8 września 2016 roku, zatem w sprawie niniejszej prawo do emerytury przysługuje od powstania prawa do świadczenia, tj. od dnia 8 września 2016 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie w zakresie przyznania emerytury od dnia 19 sierpnia 2016 roku, o czym orzeczono w punkcie 2. sentencji.

SSO Jarosław Łuczaj